

Lídri katalánskych separatistov v očiach stúpcov a odporcov

Nina Mocková

Abstract

Perception of Catalanian Separatist Leaders by People. *The aim of the present paper is to analyze the rhetoric of the written language firstly, of the leaders of the Catalanian separatist parties JxCat and ERC and, secondly, of the people reacting to their messages in the social network Twitter in order to see how the leaders express themselves to gain popularity among people and how they express about the enemies; as well as how ordinary people support or criticize them. Thanks to such type of linguistic analysis it will be possible to discover how the political leaders in question are perceived by the nation; positively or negatively, and, what kind of rhetorical figures are the most frequent ones to support or to criticize them.*

Keywords: Spain, Catalanian, language, Junqueras, Puigdemont, rethorical figure.

Kľúčové slová: Španielsko, Katalánsko, jazyk, Junqueras, Puigdemont, jazykový prostriedok.

Úvod

Koncom roka 2017 sa v Katalánsku konalo referendum o osamostatnení sa regiónu od ústrednej vlády a väčšina voličov (približne 90%) hlasovalo za nezávislosť a vlastný štát. Otázka nezávislosti Katalánska však bola od začiatku kontroverzná. Hlavným dôvodom bolo, že španielska ústava nestanovuje hlasovanie o autonómii autonómneho spoločenstva a ústredná moc v Madride takéto hlasovanie odmieta. Regionálne katalánske hnutie sa však odvolávalo na zákon, ktorý práve prešiel v regionálnom parlamente, ktorý by mal umožniť nezávislosť regionálnej vlády v Katalánsku.

Úsilie o nezávislosť Katalánska nie je novým fenoménom, preto sa dal očakávať takýto výsledok hlasovania. Autonómne spoločenstvá v Španielsku majú ďalekosiahle legislatívne právomoci a vyžadujú aj existenciu vlastných politických aktérov vrátane politických strán. A práve politické strany usilujúce sa o nezávislosť Katalánska (predovšetkým ich lídri) stoja

v centre záujmu nášho aktuálneho výskumu. Podľa Matytcinej „významnú úlohu v súčasnej metodológii výskumu politickej komunikácie zohráva kritická analýza politického diskurzu“ (2017: 57). Preto sa v súčasnosti dostáva do popredia záujmu práve štúdium politického jazyka vrámci politického diskurzu.

Napriek tomu, že katalánske politické strany sú v tzv. „znepriatelenom stave“ s väčšinovými stranami v Španielsku (PP, PSOE, Ciudadanos a Podemos), ich jazyk vo všeobecnosti nemožno označiť za nepriateľský, hanlivý alebo vulgárny. Je zaujímavé, že rétorika predstaviteľov všetkých politických strán v Španielsku je skôr diplomatická a vyznačuje sa kultúrou vyjadrovania. To znamená, že sa vo svojich predvolebných programoch či iných verejných prejavoch nevyznačujú používaním špecifických jazykových prostriedkov (ich jazyk je z hľadiska lexickej aj štylistiky prevažne neutrálny až diplomatický) (Spišiaková, Mocková 2018: 94-95). Tento fakt kontrastuje s expresivitou výrazov, ktoré používajú buď ich voliči, alebo, naopak, odporcovia; v našom prípade na sociálnej sieti Twitter.

všeobecne známe, že politici používajú určité techniky na dosiahnutie svojich cieľov, ktorými sú presvedčiť a zmanipulovať voliča. Medzi takéto techniky radíme aj „pomoc obrazu nepriateľa a posledného spravodlivého, techniku klebety, či zámennu obsahu pojmov“ (Vertanová, Andoková 2017: 93). Môžeme si všimnúť tiež určitú dichotómiu, ktorú u takýchto strán predpokladajú Štefančík, Liďák (2017) v zmysle priateľ vs. nepriateľ, resp. my vs. oni. Táto dichotómia sa v prípade katalánskych separatistických strán zakladá na opozícii my, Katalánsko, republika, Barcelona vs. Španielsko, štát, monarchia, Madrid.

Do centra našej pozornosti sa dostali katalánski politici Carles Puigdemont ako líder separatistickej strany JxCat (Junts per Catalunya – Spoločne za Katalánsko) a Oriol Junqueras ako líder strany ERC (Esquerra República de Catalunya – Katalánska republikánska ľavica). V oboch prípadoch ide o strany orientované na silno nacionalistickú ideológiu, a keďže podľa Řádka „žiadna iná politická ideológia nie je spojená s ľudským jazykom viac ako nacionalizmus“ (2017: 466), považujeme práve jazyk ich vedúcich predstaviteľov ale rovnako aj jazyk ich voličov a odporcov za dokonálny zdroj pre náš súčasný výskum, v ktorom sledujeme diskurzy uvedených politických lídrov, a zároveň ľudí, reagujúcich na diskurz politikov, a to z lingvistického hľadiska.

Ciele, metódy a predmet výskumu

V súvislosti s aktuálnym politickým dianím sú hlavní politickí aktéri aktívni v médiách, k čomu samozrejme patrí aj internet, kde reagujú na najrôznejšie diania na politickej scéne. Zaujímame sa o ich jazyk, ako sa vyjadrujú, konkrétne na ich osobných kontách sociálnej siete Twitter. Okrem toho nás zaujíma aj jazyk, akým reagujú iní občania (Katalánci alebo z iných autonómnych oblastí) na takéto správy spomenutých politických lídrov (Puigdemont a Junqueras). Naším cieľom je teda podrobiť lingvistickej analýze výpovede španielskych občanov na sociálnej sieti vyjadrujúcich sa kladne alebo záporne na lídrov separatistických katalánskych strán JxCat a ERC a získať tak obraz, ako občania vnímajú tieto kľúčové postavy aktuálnej politickej scény. Aj keď náš prvotný výskum prebiehal ešte v roku 2018, môžeme povedať, že ide o stále aktuálne otázky a všeobecne aplikovateľnú metódu výskumu, nezávisle od témy v aktuálnom politickom diskurze.

Zamerali sme sa na aktivitu lídrov na sociálnej sieti Twitter, nakoľko ide o fórum, ktoré Španieli s obľubou využívajú (v porovnaní so Slovákmi, ktorí viac inklinujú k Facebooku). Z osobných kont Puigdemonta a Junquerasa sme vyexcerpovali správy v súvislosti s otázkou prijímania utečencov, ktoré sa a stretli s najpočetnejšími reakciami ľudí. Reakcie občanov pochádzajú zo začiatku roka 2018 a siahajú späť do roku 2016, teda mapujú obdobie manifestácií, demonštrácií a tak isto aj volieb, ktoré v tom čase prebiehali v Španielsku (a hlavne v Katalánsku). Pri našej analýze vychádzame totiž z predpokladu, že práve v podobných situáciách je najpravdepodobnejšie, že dôjde k ostrejšim, radikálnejším výmenám názorov a reakciám, či už zo strany samotných lídrov alebo bežných voličov.

Vo všeobecnosti by sme mohli rozdeliť tieto správy na dve základné skupiny: prvá, ktorej členovia s danými separatistickými stranami nesúhlasia, kritizujú ich a môžu sa poprípade javiť ako apolitickí (tj., nevyjadrujú sa explicitne pre stranu španielskej monarchie). Druhá skupinu tvoria ľudia, ktorej členovia sú stúpencami jednej alebo druhej politickej strany, a teda s ich názormi sympatizujú a podporujú ich.

Jazyk v politickom kontexte sociálnej siete

Za jednu z najkontroverzejších tém by sme mohli považovať otázku politického azylu a prijímania utečencov, nakoľko ide o pomerne „horúcu“ tému týkajúcu sa prakticky celej Európskej únie. Katalánska separatistická strana JxCat v jednom z bodov svojej predvolebnej kampane píše, že chce vypracovať zákon o medzinárodnej ochrane, čiže poskytnutí azylu imigran-

tom a iným osobám, ktoré pobývali v exile a vrátili sa do Katalánska (Junts per Catalunya 2016: 67-68). Líder strany, Carles Puigdemont, na Twitteri reagoval nasledovne:

De les coses que s'han de corregir a Europa, la política de refugiats hauria de ser la primera. El Mediterrani ha de ser un mar d'esperança, no de mort. Els estats han de donar exemple, i no és així: Espanya només ha acollit 1.980 dels 17.337 als que es va comprometre. Vergonyós (Twitter, 7.1.2018)

Z vecí, ktoré by sa v Európe mali dať do poriadku, je utečenecká politika na prvom mieste. Stredozemné more má byť morom nádeje, nie smrti. Štáty by mali ísť príkladom, avšak nie je tomu tak. Španielsko prijalo len 1980 z 17337 utečencov, nie ako sľúbilo. Hanba¹.

Líder strany kritizuje súčasnú španielsku vládu za to, že neprijala všetkých 17 337 utečencov, ale iba časť z nich, a že Európa (a medzi nimi aj Španielsko) by mali ísť príkladom, avšak nečinia tak, za čo by sa podľa neho mali hanbiť. Sám Puigdemont sa o tejto situácii vyjadruje obrazným pomenovaním, keď hovorí, že „Stredozemné more by malo byť morom nádeje, nie morom smrti“, s použitím kontrastných prídavných mien, ktorými aktualizuje podstatné meno „more“: *more nádeje*, teda nádej ako symbol nového života oproti *moru smrti* ako protipól k životu. Táto Puigdemontova kritická správa voči súčasnej situácii sa na sociálnej sieti stretla s vlnou prevažne negatívnych ohlasov, lebo odporcovia JxCat sa ňou cítili do určitej miery pobúrení a našlo len málo sympatizantov:

Priva de llibertat una persona que lluita per la llibertat del seu poble es diu feixistes e aquets fets fan un poble mes pobre e privât dels drets fundamentals. Per viure em dignitat! Visca la República e prou presos politics! (Twitter, 15.1.2018)

Odopieranie slobody človeku, ktorý bojuje za slobodu svojho ľudu je to, čo robia fašisti, čo svoj národ ochudobňujú a upierajú mu základné práva. Za dôstojný život! Nech žije Republika a dosť bolo politických väzňov!

V texte tejto odpovede figuruje slovo „fašisti“ (*feixistes*), ktoré, má jasne negatívny náboj a autor správy ním označuje všetkých tých, ktorí uvrhli do väzby Puigdemonta za to, že „bojoval za slobodu svojho ľudu“. Je teda zrejmé, že ide o voliča, ktorý sympatizuje so stranou JxCat. Zároveň pridá-

¹ Vlastný preklad.

va známy výkrik „Nech žije Republika!“ (*Visca la República*), čím vyjadruje podporu samostatnej Katalánskej republiky.

España está diariamente recogiendo gentes del mar y de los que saltan por las verjas, son aquellos que organizan guerras y conflictos, los responsables se marchan con los bolsillos llenos, dejando a los ciudadanos en situaciones límites, ¿es refugiado o un cara dura? (Twitter, 3.1.2018)

Španielsko denne vyzdvihuje ľudí z mora a ľudí, čo XXXXX su tí, ktorí spôsobujú vojny, konflikty. Tí, ktorí sú za to zodpovední si odídu s plnými vreckami a občanov nechávajú v kritickej situácii. Vy ste utečenec alebo bezočivec?

V tejto negatívnej odpovedi na Puigdemontovu správu môžeme identifikovať hneď dva idiomatické výrazy: „*los responsables se marchan con los bolsillos llenos*“ a „*¿usted es un cara dura?*“ Prvá veta by sa do slovenčiny dala preložiť ako: „tí, čo sú za to zodpovední, si napchajú vrecká“, teda ide o obrazné frazeologické pomenovanie pre situáciu, z ktorej prosperuje vždy len určitá skupina ľudí na úkor ostatných a ide tak o prenesenie významu slovného spojenia „s plnými vreckami“. Nakoľko je z celej výpovede jasné, že je mierená proti politike JxCat, možno predpokladať, že jej autor sa takto vyjadruje o príslušníkoch danej strany, s ktorých konaním nesúhlasí. V druhej vete sa tak isto stretávame s lexikalizovaným slovným spojením, ktoré je však v lingvistike na pomedzí frazeológie a lexikológie, pretože je medzi nimi mnohokrát len veľmi tenká a nejednoznačná hranica. Výraz *cara dura* je tak z hľadiska lexikológie chápaný ako zložené slovo, konkrétne syntagmatické, a zároveň ortografické kompozitum. Existujú však dva varianty: *cara dura* (syntagmatické kompozitum) aj *caradura* (ortografické kompozitum) (Lang 1992, 101). Z hľadiska frazeológie (existujúci ale iba ako *cara dura*) je zas braný ako substantívna frazeologická väzba². Doslova toto slovné spojenie znamená „tvrdá tvár“ a v španielčine slúži na označenie takzvaného človeka „bez chrbtovej kosti“, tj. bezočivca, nehanebníka. Toto negatívne označenie je opäť mierené priamo na lídra strany JxCat.

² „Z praktických dôvodov a kvôli nedostatku adekvátnych kritérií, ktoré by umožnili jasne oddeliť syntagmatické kompozitá (bez ortografickej jednoty) od frazeologických zvrátov sme sa rozhodli považovať za zložené slová všetky lexikálne jednotky pozostávajúce z grafickej jednoty [...]; a za frazeologické zvraty tie, ktoré preukazujú podobný stupeň internej súdržnosti, , nepreukazujú ortografickú jednotu“. (Corpas Pastor 1996, 93)

Y Cataluña bajo tu mandato a cuántos acogió? Tú sí que eres vergonzoso, pero sobre todo por reírte de tu pueblo interpretando a un mesías redentor de no se sabe qué. (Twitter, 2.1.2018)

A Katalánsko pod tvojím vedením prijalo koľkých? Ty si na hanbu, ale za to, že sa vysmievaš tvojmu ľudu tým, že sa hráš na mesiáša záchrancu neviem čoho.

S podobne negatívnymi ohlasmi ľudí na uvedenú Puigdemontovu správu sa stretávame aj v tejto odpovedi, v ktorej mu je vyčítané, že by sa mal hanbiť, lebo sa týmto vysmieva zo svojho ľudu a hrá sa na akéhosi „mesiáša spasiteľa“ – *mesías redentor*. V tejto formulácii si môžeme všimnúť prirovnanie ako literárnu figúru (bez priameho spájacieho výrazu „ako“), no zároveň možno toto prirovnanie považovať aj za historicko-náboženskú alúziu, teda odkaz priamo na Ježiša Krista. Toto odvážne pomenovanie je navyše zdôraznené použitím privlastňovacieho zámena „tvoj“ v spojení s podstatným menom „ľud“ – *por reírte de tu pueblo*, pripomínajúce kresťanský ľud pod ochranou Ježiša Krista. Samozrejme, z kontextu správy vyplýva, že asociácia Carlesa Puigdemonta s Ježišom Kristom má zreteľne zápornú konotáciu.

Lo que debe prohibir el mundo es a salvapatrias como tu y a los que te han elegido por revolucionarios de poca monta (Twitter, 3.1.2018)

To, čomu by svet mal zabrániť, sú takíto záchrancovia vlasti ako ty a tí, čo ťa zvolili za to, že ste bezvýznamní revolucionári.

salvapatrias... yo no lo considero así, ni por asomo, ojala tuvieramos más políticos que escucharan lo que les piden sus votantes (Twitter, 3.1.2018)

záchranca vlasti... podľa mňa nie, ani náhodou, kiežby sme mali viac politikov, čo načúvajú, o čo ich voliči žiadajú.

Aj v týchto dvoch (hoci názorovo opačných) reakciách ľudí sa stretávame s podobným obrazným pomenovaním pre Puigdemonta ako v predchádzajúcej správe, kde bol označený ako „mesiáš spasiteľ“. Teraz je nazývaný kompozitom *salvapatrias*, ktoré sa skladá z dvoch plnovýznamových slov: *salvar* – zachraňovať a *patria* – vlasť. Mohli by sme teda toto zložené slovo interpretovať ako istú obdobu predchádzajúceho výrazu, čiže opäť akýsi „záchranca vlasti“. No zatiaľ, čo v prvom prípade je toto pomenovanie myslené ironicky a má tak negatívny podtón, v druhom prípade je toto slovo použité v spochybnení, na vyvrátenie predošlého názoru na Puigdemonta,

a práve naopak, je videný jedným zo svojich stúpecov ako politik, ktorý počúva svojich voličov a podľa toho koná. Táto idea je navyše zvýraznená prívlastňovacím zámenom „svoji“ (*sus*) v spojení „počúva svojich voličov“ a opäť stojí v protiklade predchádzajúceho spojenia „tvoj ľud“ (*tu pueblo*). Okrem toho, v prvej vete sa vyskytuje aj pojem *revolucionarios* – revolucionári, ktorým autor textu negatívne označuje samotného politika spolu s jeho voličmi. Toto podstatné meno je aktualizované frazeologickým výrazom *de poca monta*; ide o adjektíválnu väzbu, ktorej jednoslovný neidiomatický ekvivalent by bol „bezvýznamný“.

Mira Carles, estàs vivint com un rei a Bèlgica, no et falta d res i el meu fill i jo vivint amb 553€ mes sense poder engegar calefacció i biològic passant se pel forro la sentencia d divorci d pensió d'aliments (9.1.2018)

Pozri, Carles, žiješ si ako kráľ v Belgicku, nič ti nechýba a môj syn a ja žijeme z 553€ mesačne, nemôžeme si ani zapnúť kúrenie kvôli rozvodovej politike platenia alimentov.

Iný užívateľ sociálnej siete napísal správu, v ktorej ho odsudzuje za to, že jemu sa ľahko hovorí (navyše z úzadia, tj. z politického azylu v Belgicku), ale že realita bežných ľudí v Katalánsku je úplne iná, a teda, že krajina by sa najskôr mala postarať o vlastných občanov v núdzi a až potom o imigrantov. K tomu udáva príklad svojej vlastnej zlej finančnej situácie, kým on si v Belgicku žije ako kráľ – *estàs vivint com un rei a Bèlgica*. Opäť ide v tejto vete o prirovnanie, v ktorom sú vyjadrené obidve nosné časti, teda to, čo sa porovnáva (*comparandum*) – život Puigdemonta a to, k čomu je to prirovnávané (*comparatum*) – život kráľov, z čoho jasne vyplýva, že súčasná životná situácia lídra strany JxCat v blahobyte na úkor „jeho ľudu“ je týmto silno kritizovaná. Toto prirovnanie sa v komunikačnej reťazi rozpútanej okolo prvotného odkazu opakuje niekoľkokrát, z čoho vyplýva, že v Španielsku, a zároveň aj v samotnom Katalánsku (odpovede sú písané v španielčine i katalánčine) má strana JxCat aj silných odporcov.

Vergüenza es darte a la fuga y vivir como marqués en Bèlgica, mientras algunos de tus compañeros golpistas están en la trena. (Twitter, 3.1.2018)

Je hanba dať sa na útek a žiť si ako markíz v Belgicku, zatiaľ čo niektorí tvoji kamaráti pučisti sedia v chládku.

S podobným odsúdením Puigdemontovho luxusného politického azylu sa stretávame aj vo formulácii *vivir como marqués*, teda „žiť ako markíz“,

v ktorej ide znovu o prirovnanie s vyjadrenými oboma časťami tejto použitej literárnej figúry a kriticky odkazuje na nespokojnosť katalánskeho ľudu s jeho „kráľovského sídla“, z bezpečia ktorého publikuje na sociálnych sieťach kritické odkazy voči súčasnej vláde a ich rozhodnutiam. Zároveň je tu použitý frazeologizmus typický pre hovorový štýl – *estar en la treña* – v slovenčine známy ako „byť v chládku“, t.j. vo väzení.

Cuantos tienes en tu casa? Pintamonas! (Twitter, 9.1.2018)
Koľkých máš ty doma? Fušer!

V súvislosti s témou prijatia imigrantov Španielskom sa objavujú na sociálnej sieti väčšinou záporné stanoviská voči Puigdemontovmu programovému vystúpeniu a ďalším z nich je aj hore uvedená veta, ktorou sa užívateľ negatívnym štýlom pýta lídra, „koľkých [imigrantov] má doma on“, keď tak kritizuje súčasnú vládu za ich odmietnutie, čo znamená, že je vzdialený realite, čo možno dať do súvisu s jeho rovnako kritizovaným „kráľovským životom“ v belgickom azyle. Užívateľ sa v tejto súvislosti zároveň vyjadruje o Puigdemontovi kolokviálnym pejoratívnym termínom *pintamonas*, ktorý v slovenčine znamená doslova „mazal“, t.j. „maliar fušer“, no v španielčine sa používa aj v prenesenom význame na málo dôležitého, resp. významného človeka, ktorý sa ale na dôležitého hrá, alebo sa tvári, že ním je. Ide teda o metaforické pomenovanie Puigdemonta.

Puchi estás en todo, deja ya el Twitter que se te enfrían los mejillones. (Twitter, 9.1.2018)
Puchi, musíš byť pri všetkom, nechaj už Twitter, vychladnú ti mäkkýše.

Aj v tejto odpovedi ľudí na Puigdemontov prvotný odkaz sa stretávame s nesúhlasom voči jeho osobe i jeho (imigračnej) politike. V prvej vete ho dokonca užívateľ vyzýva k tomu, aby opustil *Twitter* – *deja ya el Twitter* v zmysle, aby nepísal viac tie nezhody, s ktorými autor tejto správy evidentne nesúhlasí. Svoj silný odpor voči Puigdemontovi zároveň demonštruje aj tým, že ho oslovuje familiárne – *Puchi*, čím preukazuje značný dešpekt voči osobe politika. Zároveň tu zaznieva veta *que se te enfrían los mejillones*, v slovenčine: „vychladnú ti mäkkýše“. Jej autor sa ironicky odvoláva na konzumáciu mäkkýšov a morských plodov všeobecne ako na jednu z osobitostí belgickej kuchyne a znovu ňou zdôrazňuje výzvu na odchod Puigdemonta nielen zo sociálnej siete, ale, v širšom zmysle slova, aj z politickej scény. Narážka na konzumáciu mäkkýšov v Belgicku v tomto kontexte vyplýva z kritiky Puigdemontovho života v belgickom väzení, kto-

rý, ako sme mali možnosť vidieť vyššie, je Španielmi kritizovaný pre jeho „kráľovské pomery“.

De este tema podrás hablar con los partidos de extrema derecha que te apoyan, payaso. (Twitter, 3.1.2018)

O tejto téme sa budeš môcť porozprávať s pravicovo extremistickými stranami, ktoré ťa podporujú, šašo.

Rovnako ako v predchádzajúcich dvoch prípadoch, aj v tejto vete môžeme identifikovať pejoratívne pomenovanie mierené na adresu Carlesa Puigdemonta – *payaso*, ktorého slovenský ekvivalent je „pajác“, „gašpar“, „šašo“ a pod., z čoho je opäť zreteľné, že sa jedná o silný odpor voči politikovi a jeho názorom a konaniu.

Utilizas cualquier cosa para criticar a España. Deja de atacar e intenta al menos por tu parte poner los cimientos para sacarnos a todos los catalanes del problema en el que estamos. Eso es lo que necesitamos, un Presidente que construya, y no destruya. (Twitter, 10.1.2018)

Používaš čokoľvek, aby si kritizoval Španielsko. Prestaň útočiť a skús aspoň sám za seba priložiť ruku k dielu, aby si nás, Kataláncov, dostal z problému, v ktorom sa nachádzame. To je to, čo potrebujeme, prezidenta, čo buduje, nie ničí.

V tomto komentári vidíme ďalší nesúhlas s počínaním Puigdemonta, ktorý napísal občan Katalánska. Vyplýva to z použitej vetnej formulácie s použitím slovesných osôb a zámen 1. osoby plurálu: *para sacarnos a todos los catalanes del problema en el que estamos*, čiže: „aby si nás všetkých Kataláncov vytiahol z problému, v ktorom sa nachádzame“. V tejto istej vete možno zároveň badať frazeologizmus *sacar del problema*, tj. „vytiahnuť z problému“. Z frazeologického hľadiska ide o idiomatickú slovesnú väzbu, kde sloveso „vytiahnuť“ má prenesený význam a v súlade s kritériom lexikálno-sémantickej stability ho v španielčine nemožno nahradiť iným, hoci synonymným slovesom. Ďalším frazeologizmom je *poner los cimientos*, čo je doslovne preložiteľné ako „položiť základy“ nie len v zmysle fyzicky konštruovať, ale aj v prenesenom význame. Z hľadiska frazeológie sa jedná o ten istý typ idiomatického výrazu, aký sme uviedli v predošlom príklade. Na rozdiel od neho však pripúšťa určité modifikácie vo svojej lexikálnej štruktúre na paradigmatickej osi, a preto je možná (a zároveň správna) formulácia *poner los cimientos* ako aj *echar los cimientos*, v ktorej slovesá *poner* a *echar* fungujú ako dokonalé synonymá, do slovenčiny preložiteľné

jedným slovom ako „položiť“. V súvislosti s týmto frazeologizmom autor správy využíva činnostné slovesá z oblasti architektúry, ktoré možno chápať ako figuratívne synonymum k situácii v Katalánsku. Používa sloveso *construir* – „konštruovať“, „budovať“ v protiklade so slovesom *destruir* – „ničť“, „búrať“.

Més colonizadors per votar contra Catalunya, President?? (Twitter, 2.1.2018)

Viac kolonizátorov, čo by hlasovali proti katalánsku, prezident?

Ďalším príkladom mocného nesúhlasu Kataláncov s Puigdemontovými vyhláseniami o prijatí nových zákonov na ochranu a azyl pre utečencov je aj tento výrok, v ktorom užívateľ sociálnej siete označuje imigrantov za akoby novodobých kolonizátorov (*colonizadors*). Je tak zrejmé, že samotní Katalánci sa cítia určitým spôsobom ohrození a znevýhodnení veľkou imigrantskou vlnou.

Oiga ¿Y a usted que le importa España? Ocupese de su república-eta. Ah, no, que no existe. (Twitter, 2.1.2018)

Počujte, a Vás čo zaujíma Španielsko? Starajte sa o Vašu republiku. Ah, nie, veď neexistuje.

Z kontextu tejto krátkej reakcie na Puigdemontovu pôvodnú správu je zrejmé, že jej autorom je občan z inej autonómnej oblasti, než je Katalánsko (resp. príslušné zóny, v ktorých má separatistická politika silný vplyv), pretože v nej píše doslova: „Počujte, a Vás je čo do Španielska?“ Táto vyčítavá otázka je mienená v súvislosti s tým, ako Puigdemont kritizuje utečeneckú politiku súčasnej španielskej vlády a pokračuje: „Starajte sa o svoju republiku“, za čím ironicky dodáva: „Ach, nie, veď žiadna neexistuje“. Zo stylistického hľadiska je zaujímavé slovo *repúblicaeta*, ku ktorému neexistuje jednoslovný ekvivalent v slovenčine. Ide však o podstatné meno *república* – „republika“ a pridanie sufixu *-eta*, ktorým sa v španielčine dá vyjadriť ironický charakter podstatného mena, ku ktorému sa pripojí. Z tejto výpovede je teda jasné, že jej autor výrazne spochybňuje existenciu samostatného, od Španielska nezávislého Katalánska (resp. katalánskych zemí). Môžeme si všimnúť, že na rozdiel od početných predošlých správ užívateľov sociálnej siete, v ktorých občania používali zámeno *tú* („ty“) a slovesá v 2. osobe singuláru³, v tejto správe ide o jeden z mála prípadov, kedy lídra občan oslovu-

³ V súčasnej španielčine je veľmi rozšírené používanie zámena *tú* a sloves v 2. osobe singuláru dokonca aj mimo familiárneho oslošovania, t.j., možno sa s ním stretnúť na akademickej pôde, vo verejnom styku, a pod.

je zámenom *usted* („Vy“) a teda slovesami v 3. osobe singuláru. Toto osobné zámeno sa používa v oficiálnom styku, so styku s neznámymi ľuďmi, vyjadrujeme ním úctu voči oslovenému. V tomto prípade zámeno *usted* do istej miery kontrastuje s občianovým kritickým stanoviskom, no zároveň to možno považovať za znak, že si chce od Puigdemonta udržať odstup, čo zvyrazňuje práve použitím zámena implikujúceho určitý sociálny dištanc.

Ni una lección de humanidad de usted, heredero político de los que median cráneos. Usted que niega legitimidad a la democracia, incumple la Ley y niega la ciudadanía a más de la mitad de la población de Cataluña. Golpista. (2.1.2018)

Ani jednu lekcii o ľudskosti od Vás, politický dedič tých, čo merali lebky. Vy, čo popierate legitímnosť demokracie, porušujete Zákon a zamietate občianstvo vyše polovici populácii Katalánska. Pučista.

Iný spôsob negatívnych ohlasov ľudí na Puigdemontovu utečeneckú politiku a jeho pôsobenie na politickej scéne vôbec je vyjadrený v uvedenej správe zákazom o dávaní lekcii o ľudskosti (ako reakcia na lídrov prvotný odkaz), ktorý autor zdôvodňuje tým, že ho nazýva *heredero político de los que median cráneos*, doslovne „politickým dedičom tých, čo merali lebky“. Ide o jasnú alúziu na nacistov, fašistov, vedených Adolfom Hitlerom, ktorí boli neslávne známi práve tým, že podrobovali ľudí meraniam lebiek, aby zistili, či zodpovedajú takzvanému prototypu árijskej rasy. Zároveň ho pomenúva aj ďalším pejoratívnym pojmom *golpista*, čiže pučista.

Van bé les piulades del molt honorable per fer neteja de trolls, constitucionalistes i tabernesos. Una dotzena més cap a la brossa. (Twitter, 10.1.2018)

Tweety od veľmi vznešeného, čo chce urobiť očistu od trolov, konštitucionalistov a krčmových vysedávačov. Ešte tucet ďalších do smeti.

Autor tejto správy nazýva Puigdemonta slovami *el molt honorable*, čiže „sám najvznešenejší [človek]“, z čoho badať určitú ironickú konotáciu. Keďže nedisponujeme širším kontextom, predpokladáme, že celý odkaz má záporný náboj, nakoľko ďalej pokračuje slovami: „urobiť očistu od trolov, zástancov ústavy [...]“ (*fer neteja de trolls, constitucionalistes [...]*). Je zaujímavý predovšetkým výraz „trolovia“ (*trolls*), z hľadiska etymológie pochádzajúci zo Severnej Európy, avšak použitý v kontexte Španielska. Vo všeobecnosti sa však pod ním rozumejú staroveké mýtické bytosti, škriatkovia nepekneho a deformovaného vzhľadu, ktorí väčšinou robili ľuďom zle, strašili ich a pod., a ľudia sa ich preto obávali a vyhýbali sa im. V se-

verskej mytológií sa teda spájajú so symbolom zlých síl. A hoci nie sú takéto bytosti typické pre španielsku mytológiu, autor tejto správy predsa siahol po takomto pomenovaní, aby ním pejoratívne označil pravdepodobne ostatných politikov v krajine, ktorí bežným občanom spôsobujú len zlo.

¿Podrían dejar a los niños que disfruten de la cabalgata de los reyes magos sin ideologías ni sectarismo, por favor? (Twitter, 12.1.2018)

Mohli by ste nechať deti vychutnať si Troch kráľov bez reči o ieológiiach či sektizmu, prosím?

Napokon sa stretávame s nazvaním takpovediac všetkého, čo súvisí s politikou oboch hlavných strán ako sektarizmom, keď jeden z užívateľov *Twitteru* zanechal správu, ktorá vyznieva ako prosba ku všetkým zapojeným do podobných polemík, tj. stúpencov aj odporcov Puigdemonta aj ostatných, aby sa tým prestali zaoberať a dovolili deťom užiť si sviatok Troch kráľov „bez ideológií a sektarizmu“ (*sin ideologías ni sectarismo*). Správa síce nemá explicitne vyjadreného adresáta, proti komu je mierená, avšak možno predpokladať, že jej autorom je občan, ktorý má už dosť súčasnej pohnutej politickej situácie v krajine, a preto môže túto svoju narážku myslieť rovnako na separatistické extrémistické strany ako aj na monarchiu či stranu *Partido Popular* (PP) na čele s Marianom Rajoyom ako súčasným premiérom.

Podobne, ako sme videli pri Lídrovi strany JxCat, Carlesovi Puigdemontovi, že vyjadrenia občanov k jeho výrokom obsahujú zaujímavé jazykové zvraty, ktoré odkazujú predovšetkým na pomenúvania nepriateľov (sám Puigdemont, opozícia, resp. aktuálna politická situácia), tak aj reakcie občanov na lídra ERC, Oriola Junquerasa obsahujú mnoho výrazov, ktoré sú po jazykovej stránke pre nás zaujímavé a podnetné. Pre analýzu extrémistického jazyka v súvislosti s Junquerasom sme vy excerpovali z jeho účtu na *Twitteri* spolusuvisiace správy, v ktorých za ERC propaguje predovšetkým politiku nezávislosti a analyzujeme nie len jeho samotnú správu, ale následne aj jazykové prostriedky používané v reči ľudí, ktorý reagovali na jeho správy.

En aquests dies que vindran, mantingueu-vos forts i units. Transformeu la indignació en coratge i perseverança. La ràbia en amor. Penseu sempre en els altres. En el que hem de refer. Persistiu perquè jo persistiré. Gràcies per tot el vostre suport. Us estimo. (Twitter, 5.1.2017)

V týchto dňoch, čo prídu, zostaňme silní a jednotní. Premeňme rozhorčenie v guráž a vytrvanie. Zlost' v lásku. Myslime vždy na druhých. Na to, čo musíme zmeniť. Vytrvajte, lebo aj ja vytrvám. Vďaka za všetku vašu podporu. Vážim si Vás.

Amb humilitat, fermesa, coratge i valor, iniciem un camí històric! Guanyem la llibertat! (Twitter, 10.1.2017)

Poníženosťou, vytrvalosťou, gurážou a odvahou započnime novú historickú cestu! Získame slobodu!

Oriol Junqueras zanechal na svojom účte odkaz, ktorý vzbudzuje dojem politika pacifistu, pevného, odhodlaného, rozhodného, ktorý upokojí občanov v súčasnej nepokojnej situácii a dodá im odvahu, na základe čoho by sme ho mohli prirovnať k takzvanému „politikovi-spasiteľovi“, „politikovi-záchrancovi“ a pod., ktorý v ťažkých časoch prichádza, aby zachránil „svoj ľud“; čosi podobné ako sme mali možnosť vidieť vyššie pri jednej z narážok na Puigdemonta. Rovnako Junqueras vystupuje so slovami ako: „[...] zostaňme silní a jednotní. Premeňme rozhorčenie v guráž a vytrvalosť. Hnev v lásku. Myslime vždy na ostatných. [...] Zotrvajte, pretože ja zotrívam. [...]“. Z daného výňatku si môžeme všimnúť hneď niekoľko zaujímavých rysov z hľadiska jazykovej stránky: v prvom rade sa na svojich voličov obracia v prvej osobe plurálu, ktorou neodkazuje na „my“ ako politická strana, ale na „my“ ako jednotný katalánsky národ, pričom dochádza k stotožneniu sa rečníka s jeho ľuďmi. Nevyzýva teda len svojich voličov, aby zostali silní a jednotní, aby zotrvali, atď, ale priamo ich podporuje včlenením svojej osoby medzi nich („zostaňme“, „zotrívajme“, „premeňme“, „myslime“). Takéto formulácie vyvolávajú v občanoch pocit, že politik je skutočne na ich strane, že mu nejde len o to, aby oni podporili jeho, ale že aj on podporuje ich a zastane sa ich (pred nepriateľmi), že nie je vzdialený od situácie bežných občanov, ale je ich súčasťou. Ide tak o typické znaky agitatorského rečníckeho prejavu.

Junqueras ďalej stavia proti sebe sémanticky protikladné slová: „rozhorčenie“ vs. „guráž“ a „vytrvalosť“ a „hnev“ vs. „láska“. Použitie týchto slov v dvoch póloch možno interpretovať ako symboly politiky extrémistickej separatistickej strany ERC, pre ktorú je charakteristická láska, guráž a vytrvalosť (v boji proti nepriateľom) a symboly „tých druhých“ politických strán, teda tých, ktoré stoja v opozícii separatistickým katalánskym stranám a je pre ne charakteristický hnev či rozhorčenosť. Slová s kladnou sémantickou konotáciou by sa dali zároveň chápať aj ako určitá vízia do budúcnosti, určitý sľub Junquerasa pre lepšiu budúcnosť: už totiž samotné slovo „vytrvalosť“ implikuje nedokonanosť deja, na konci ktorého však čaká „láska“, predstavujúca podmienku pre akoby novodobý raj na samostat-

ných katalánskych územiach. Ďalej by sme mohli považovať Junquerasove slová „Premeňme [...] Hnev v lásku. Myslime vždy na ostatných“ za odvolávanie sa na hodnoty kresťanstva, k akým vyzýval Ježiš Kristus, a zároveň na parafrázu z Biblie: „Milovať budeš blížneho svojho ako seba samého (Matúš 22:39)“.

V druhej správe od Oriola Junquerasa, ktorú môžeme priamo prepojiť s tou predchádzajúcou, pozorujeme využívanie veľmi podobných rečnických prostriedkov, pomocou ktorých sa snaží získať ľud na svoju stranu. Ako sme videli vyššie, sľubuje im lepší život dosiahnutím slobody (katalánskych krajín) typickým povzbudzujúcim výkrikom: *Guanyem la llibertat!*, teda „Získame slobodu!“ Zároveň ich vyzýva k „započatiu novej historickej cesty“ – *iniciem un camí històric!* Tá sa má uskutočniť, podobne ako sme mohli vidieť vyššie, s „pokorou, vytrvalosťou, gurážou a odvahou“ (*Amb humilitat, fermesa, coratge i valor*). Opäť využíva také ľudské vlastnosti, aké by mali tvoriť základné piliere kresťanských hodnôt. Zároveň sa ako zdatný rečník snaží vyhýbať opakovaniu sa, a preto dochádza aj k využitiu synonymie pri podstatných menách *fermesa* a *perseverança*, v oboch kontextoch do slovenčiny preložiteľné najlepšie ako „vytrvalosť“.

Brave message! Stay strong & all good wishes to you & your loved ones. "Even a purely moral act that has no hope of any immediate & visible political effect can gradually & indirectly, over time, gain in political significance". Vaclav Havel⁴ (Twitter, 5.1.2017)

Statočná správa! Ostaňte silní a želim vám i vašim milovaným všetko dobré. „Aj obyčajný morálny akt, ktorý sa zdá, že nemá nádej na okamžitý a viditeľný politický efekt, môže časom postupne a nepriamo nadobudnúť politický význam“. Václav Havel.

Ako prvú z reakcií na Junquerasov odkaz sme vybrali uvedenú správu z niekoľkých dôvodov: predovšetkým, lebo jej autorom nie je občan Španielska, ale je to cudzinec. Je totiž zriedkavé stretnúť sa s ohlasmi zo zahraničia na dianie na španielskej politickej scéne a doposiaľ sme sa s niečím takým stretli v našej analýze len veľmi ojedinele. Text správy je zaujímavý aj preto, že hoc ide o človeka, ktorého výsledok volieb nijak neovplyvní, vyjadruje sympatie voči Junquerasovej politike a podporuje ho podobne, ako on vo svojom odkaze podporoval svojich stúpcov. Zároveň cituje bývalého prezidenta Československa, Václava Havla, ktorý je politológmi častokrát označovaný ako symbol slobody a demokracie (Lopatka, Winfrey

⁴ „Aj obyčajný morálny akt, ktorý sa zdá, že nemá nádej na okamžitý a viditeľný politický efekt, môže časom postupne a nepriamo nadobudnúť politický význam“ (preklad autora).

2017). Vidno teda určitú paralelu v politických prejavoch medzi Václavom Havlom a Oriolom Junquerasom, keď vo svojich politických prejavoch apelujú na ľud v zmysle a vo viere, že sila jednotlivcov dokáže zmeniť svet (Kidner, Bucur 2013: 893). V neposlednom rade sa v nej vyskytuje personifikácia, teda literárna figúra, ktorá znamená, že neživé entity nadobúdajú vlastnosti živých. To je prípad slovného spojenia *brave message*, teda „statečná, resp. odvážna správa“, z čoho je zrejmé, že pri slove „statečný“ došlo k posunu prvotného významu, ktorý v spojení s podstatným menom „správa“ nadobúda prenesený význam, vzťahujúci sa nie na samotnú správu ale na človeka, ktorý ju napísal.

Ets molt gran Oriol, t'ho debem tot germà, gràcies tot el que has fet per nosaltres ho recordarem sempre!!! Heroi!! (Twitter, 10.1.2018)
Si veľký človek, Oriol, ďakujeme za všetko, brat, čo si pre nás vykonal, budeme si to navždy pamätať!!! Hrdina!!

S ďalšou reakciou, v ktorej používateľ sociálnej siete sympatizuje s Junquerasovou politikou môžeme vidieť aj v tejto odpovedi, keď na konci správy vyzdvihuje a podporuje Junquerasa slovom *heroi*, čiže v preklade „hrdina“. Najvyšší stupeň expresie je dosiahnutý podstatným menom „germà“, ktorým ho oslovuje formou vokatívu a doslovne znamená „brat“. Z uvedeného teda jasne vyplýva, že pre niektorých voličov Junqueras skutočne stelesňuje niekoho priam dokonalého, kto sa postaví na ich stranu, obháji ich práva a zaručí im lepší život. Opäť by sme to mohli pripísať rečníckemu umeniu, ktoré tak dobre ovláda a dokáže vo svojich prejavoch používať frázy a konštrukcie, ktoré dokážu takpovediac „strhnúť masy“.

Buenos dias, Cataluña LIBRE! Hoy, los traidores se esconden. Los que votaron en secreto y nos pedían poner la cara por ellos. SOMOS LIBRES! (Twitter, 30.10.2017)
Dobrý deň, SLOBODNÉ Katalánsko! Dnes sa zradcovia schovávajú. Tí, čo hlasovali tajne a žiadali nás, aby sme za nich nastavovali telo. SME SLOBODNÍ!

S kladnou reakciou na lídra ERC sa stretávame v odpovedi, kde jeden z jeho sympatizantov nazýva „zradcami“ (*traidores*) tie politické strany, ktoré sa stavajú na odpor separatistickým katalánskym stranám, resp. tých politikov, čo hlasovali tajne, a pritom vyzývali ľud, aby „za nich nastavil tvár“ (*poner la cara por ellos*). Ide o idiomatický frazeologický výraz, ktorý v rámci svojej lexikálno-sémantickej stability pripúšťa modifikáciu slovesa na paradigmatickej osi, t.j. *poner/dar*. Svoje sympatie so stranou ERC zdô-

razaňuje pisateľ prídavným menom *libre* – „slobodný“ v slovnom spojení *Cataluña LIBRE* („slobodné Katalánsko) a *SOMOS LIBRES!* („Sme slobodní!“). Svoju podporu nezávislej strane zdôrazňuje zároveň vizuálnou formou tým, že slovo „slobodní“ (*libre*) píše veľkými písmenami.

Cal que estiguem UNITS i d'aquesta gent feixista com més lluny millor. (Twitter, 18.12.2017)

Musíme zotrvať JEDNOTNÍ a čo najďalej od týchto fašistov.

Tu ide o odpoveď reagujúcu na iného používateľa sociálnej siete, ktorý tak isto vyjadril podporu Junquerasovi. Vizuálne je zdôraznené slovo „spojení“ (*units*), odrážajúce spojenie katalánskeho ľudu, ktorý musí pretrvať jednotný voči „fašistom“ (*aquesta gent feixista*), z čoho zreteľne vyplýva, že niektorí stúpenci separatistických strán takýmto radikálnym termínom s jasne negatívnou konotáciou označujú nepriateľov separatistov.

Sento moltíssim que estiguis empresonat, és una vergonya el que us està fent, molta força Oriol, est un bon home, et recolzem. ... Catalunya et necessita. ... Visca Catalunya Independent (Twitter, 4.1.2017)

Nesmierne ľutujem, že ťa zatkli, je hanba, čo ti urobili, veľa síl, Oriol, ste dobrý človek, podporujeme ťa... Katalánsko ťa potrebuje... Nech Žije Nezávislé Katalánsko

avui toca obrir una ampolla de cava! Visca Catalunya i visca Espanya! (Twitter, 2.11.2017)

Tu si treba otvoriť fľašu šampanského! Nech žije Katalánsko a nech žije Španielsko!

Prejavy sympatie voči Junquerasovej separatistickej politike možno badať aj v daných dvoch reakciách od rôznych užívateľov *Twitteru*, avšak obe sú zakončené víťazným pokrikom: „Nech žije [samostatné] Katalánsko!“ (*Visca Catalunya Independent* a *Visca Catalunya*). Obsah aj významová konotácia prvého textu je jasnejšia – autor v nej priamo podporuje Junquerasa, nazýva ho „dobrým človekom, ktorého Katalánsko potrebuje“ (*est un bon home, [...] Catalunya et necessita.*) a vďaka nemu verí v slobodné a samostatné Katalánsko. V druhom texte nie je celkom jednoznačné, na akú stranu sa jeho autor situuje, hoci možno predpokladať, že s ERC sympatizuje tiež. Na rozdiel od prvej správy však nevystupuje explicitne záporne voči ostatným, keďže za oslavným výkrikom *Visca Catalunya* dodáva aj *i visca Espanya!*, teda „Nech žije Španielsko!“ Môžeme tak konštatovať, že

v prvom prípade ide o extrémistického stúpenca, zatiaľ čo v druhom prípade je postoj daného občana umiernenější.

Fa 22 anys q treballo d'advocat. Mai havia vist aberració jurídica tan greu, vulneració de drets tan flagrant, ni abús de poder tan repulsiu, com en la resolució q decideix mantenir @junqueras a la presó provisional. Justícia espanyola és un oximoron. (Twitter, 5.1.2017)

XXXXX Ešte nikdy som nevidel také závažné zneužitie moci, tak očividné porušovanie práv, ani také ohavné zneužitie moci ako v rozsudku, ktorý rozhodol poslať Junquerasa do dočasnej väzby. Španielska justícia je jeden oxymoron.

V ďalšej z reakcií sa jej autor odvoláva na zlý justičný systém, aký existuje v Španielsku so slovami, že ešte nikdy nevidel také „očividné porušenie práv a zneužitie moci“ (*vulneració de drets tan flagrant, ni abús de poder tan repulsiu*), akých sa dopustil práve Junqueras, na základe čoho označuje španielsky justičný systém termínom „oxymoron“ (*Justícia espanyola és un oximoron*). Termín „oxymoron“ je v tomto kontexte použitý v prenesenom význame ako metafora literárneho trópu, hoci jeho použitie v danom kontexte nezodpovedá presne definícii podľa slovníka literárnych figur⁵.

La rabia en amor? De verdad al que lleve la cuenta de Tuit de este delincuente le ha expresado eso? O sea, imagínate: - Que ponemos oh líder Oriol. - Pon convirtamos la rabia en amor. ... esto... (Twitter, 10.1.2018)

Zlost' v lásku? Naozaj ten delikvent, čo má účet na Twitteri, hovorí toto? Alebo, predstav si: - Že povieme, oh, vodca Oriol. – Napíš premeňme zlost' v lásku... toto...

S opačnou, teda zápornou reakciou na Junquerasovu politiku sa stretávame aj v tomto texte, v ktorom autor ironicky spochybňuje slová „premeňme hnev v lásku“, ktoré v pôvodnom odkaze na *Twitteri* napísal sám líder. Autor textu manifestuje svoj silný odpor voči politikovi aj tým, že ho priamo nazýva „delikventom“ (*delincuente*). Použitie takéhoto označenia napovedá zároveň o tom, že ho spája a viní za zlú sociálnu situáciu obyvateľov (pravdepodobne kontrastujúcu so sociálnou situáciou Junquerasa).

⁵ Oxymoron je spojenie dvoch pomenovaní, ktoré sa významovo navzájom vylučujú, či popierajú [...] Oxymoron sa niekedy chápe aj ako metaforické epiteton alebo ako adjektívna metafora (Findra, Gombala, Plintovič 1979: 198).

Ademas de demagogo y embustero eres un indeseable y traidor a su pueblo y a su jente te tendrias que pudrir en la carcel por borde.
(Twitter, 10.1.2018)

Okrem toho, že si demagóg, klamár, nežiaduca osoba a zradca svojho ľudu, mal by si zhnúť vo väzení.

Aj táto odpoveď na lídrov odkaz je zreteľným prejavom odporu voči nemu. Líder strany ERC je v nej častovaný pojmi ako: *demagogo*, *embustero*, *indeseable* či *traidor a su pueblo*, teda v preklade: „demagóg“, „klamár“, „nežiaduci“ či „zradca svojho ľudu“. Tieto termíny nesú jasne negatívny náboj, ktorý sa tak dostáva do konfrontácie s termínmi analyzovanými v predošlých odstavcoch, ako napríklad spomínaný „hrdina“. Autor správy graduje svoju nenávisť voči lídrovi aj frazeologizmom: *te tendrias que pudrir en la carcel*, čiže „mal by si zhnúť vo väzení“, v ktorom pri slovese „zhnúť“ dochádza k posunutiu pôvodného významu, pri ktorom v spojení so syntagmou „vo väzení“ vytvára jednotnú, sémanticko-morfologicky stabilnú idiomatickú jednotku.

Usted es un completo sinvergüenza, mentiroso y delincuente. Cállete Ya (Twitter, 5.12.2017)

Vy ste totálny bezočivec, klamár a delikvent. Sklapni už.

Con humildad?? Jajajajaja esas palabras en su boca. Es una parodia continua y cínica. Manipuladores y mentirosos. Vergüenza de Uds sentimos. (Twitter, 5.11.2017)

Poníženostou?? Hahaha, takéto slová vo Vašich ústach. Nekonečná a cynická paródia. Manipulátori a klamári. Hanbíme sa za Vás všetkých.

40 años de carcel por golpista. Eres un delincuente. Y un sinvergüenza. (Twitter, 3.11.2017)

40 rokov väzenia ako pučista. Si delikvent. A nehanebník.

Uvedené tri nami vy excerpované výpovede od viacerých používateľov sociálnej siete majú ako spoločného menovateľa podstatné meno *delincuente*, čiže „delikvent“, ktoré figuruje vo všetkých z nich a ako jasne vyplýva, odporcovia ERC ním nazývajú Junquerasa. Druhým podstatným menom vo funkcii spoločného menovateľa je *sinvergüenza*. Z hľadiska lexikológie ide o zložené slovo pozostávajúce z predložky *sin* („bez“) a *vergüenza* („hanba“). Už podľa samotného významu tohto slova, ale aj za pomoci kontextu je zreteľné, že označuje človeka „bez hanby“, ktorého slovenský menný ek-

vivalent je „nehanebník“, resp. frazeologicky „človek bez chrbtovej kosti“. Dvakrát sa vyskytuje aj slovo *mentiroso*, čo znamená „klamár“. Ďalej je Junqueras v týchto krátkych správach spájaný s „pučistom“ (*golpista*) či „manipulátorom“ (*manipuladores*). Zároveň je politika celej strany ERC spochybnená vetou: *Es una parodia continua y cinica. Manipuladores y mentirosos. Vergüenza de Uds sentimos*. Autor tejto správy sa za nich doslova hanbí, keďže píše: „Je to sústavná a cynická paródia. Manipulátori a klamári. Hanbíme sa za Vás“, pričom využíva pojem literárnej teórie – paródia⁶ na ironickú kritiku voči ERC. Rovnako, ako vo vyššie analyzovanom odkaze pre Carlesa Puigdemonta, v ktorom občan použil zámeno *usted*, aby sa pravdepodobne dištancoval od separatistickej politiky, aj v tomto prípade sa dá potvrdiť to isté, keď autor textu využíva zámeno *ustedes* („Vy“) v pluráli.

Sólo busca jaleo! Donde no hay mata, no hay patata (Twitter, 30.10.2017)

Hľadá len zábavu! Bez práce nie sú koláče.

Aj v tejto odpovedi na Junquerasove odkazy možno badať určitú iróniu, veľmi jasne obsiahnutú vo frazeologickej jednotke: *Donde no hay mata, no hay patata*, ku ktorej existuje absolútny ekvivalent v slovenčine: „Bez práce nie sú koláče“. Nakoľko chýba bližší kontext, nemožno presne vydedukovať, na aké fakty sa autor správy voči Junquerasovi odvoláva, ale vo všeobecnosti možno predpokladať, že ide o ironickú narážku na jeho správy, v ktorých vyzýva a nabáda občanov, aby konali spolu s ním a podľa neho, avšak, ako sa zdá, on sám tak nečiní.

No se aburrirá el cansino de situar la historia donde a él le place? En serio, qué coño se ha creído? Ese discurso a lo César ya no cue-la. (Twitter, 2.11.2017)

Že sa opovažuje hovoriť začať históriu, kde sa mu zachce? V skutočnosti, čo, do kelu⁷, ste si mysleli? Takýto prejav na štýl Cé-zara Vám je nanič.

⁶ Paródia spočíva v tom, že o žartovných a smiešnych veciach sa hovorí vážnym intelektuálnym, vyšším štýlom (Mistřík 1985: 542).

⁷ Ide o približnú alternatívu prekladu do slovenčiny, vzhľadom na to, že španielske slovo *coño* je oveľa vulgárnejšie, a preto ho pre jeho vulgárnosť doslovne neprekladáme. V hovorovej španielčine sa vyskytuje veľmi často, a to predovšetkým vo zvo-lacom resp. opytovacom spojení *¿(qué) coño?!*

Další používateľ sociálnej siete obviňuje lídra strany za to, že si chce svojvoľne robiť, čo sa mu zachce, konkrétne „umiestniť históriu tam, kde sa to jemu páči“ (*situar la historia donde a él le place*). Teda predpokladáme, že týmto vyjadruje nesúhlas voči separatistickej politike ERC s cieľom odtrhnúť sa od Španielska a vytvoriť tak samostatné krajiny patriace pod nezávislé Katalánsko. Zároveň nazýva Junquerasov politický prejav „prejavom na spôsob Cézara“ (*Ese discurso a lo César*), ktorý bol považovaný za jedného z najlepších rečníkov svojich čias. V neposlednom rade je tón autora správy značne emočne podfarbený, nakoľko sa uchýľuje aj k použitiu vulgarizmov, príznačných pre neformálny a hovorový štýl. Aplikáciu takéhoto výrazu do odpovedi adresovanú politickému činiteľovi môžeme teda v konečnom zmysle považovať ako manifestáciu dešpektu voči jeho osobe.

Laura, como evidente, ni dos dedos de frente... (Twitter, 2.11.2017)

Laura, ako vidno, nemá všetkých päť pohromade...

Pisateľ tejto stručnej správy apeluje na iného používateľa Twitteru menom Laura, ktorá vo svojej odpovedi podporila Junquerasa, a to idiomatikým výrazom *no tener ni dos dedos de frente*, kde je zamlčané sloveso *tener* („mať“). Doslova to znamená „nemať ani dva prsty pred sebou“, v slovenčine však na to existuje ekvivalent „nemať všetkých päť pohromade“. V oboch jazykoch sa použitá číslovka vzťahuje na počet prstov na ruke. Ide o úplne idiomatiký frazeologizmus s nízkym stupňom významovej priehľadnosti a používa sa na označenie človeka, ktorého myslenie či konanie je v rozpore so všeobecným zdravým rozumom.

The actual politic level in Spain is appalling. Things like this circus never can be. We need a strong government to stop circus. All in jail (Twitter, 17.12.2017)

Súčasná úroveň politiky v Španielsku je alarmujúca. Veci ako tento cirkus sa nemôžu stávať. Potrebujeme silnú vládu, čo by tento cirkus zastavila. Všetci do väzenia.

Hoci podľa mena, aké má pisateľ tejto správy na Twitteri sa zdá, že ide o španielsky hovoriaceho používateľa, text napísal po anglicky. Domnievame sa, že pravdepodobne preto, aby dosiahol väčšie rozšírenie svojej správy na sociálnej sieti. Zaujímá nás však z jazykového hľadiska, pretože v nej dvakrát figuruje obrazné pomenovanie: *Things like this circus* a *stop circus* („veci ako tento cirkus“ a „zastaviť cirkus“). Metaforou „cirkus“ sa v prenesenom význame slova odvoláva na chaos, spôsobený súčasnou poli-

tickou situáciou, ktorý v niektorých prípadoch vyznieva možno až humorne či groteskne.

xe primo pero si dueu tota la vida igual, a mes a mes eres catolic, per mi analfabet crònic... (Twitter, 4.12.2017)

Celý život o tom istom, okrem toho si katolík, pre mňa chronický analfabet...

Iný používateľ sa vyslovuje proti Junquerasovi ostrým pojmom *analfabet crònic* „chronický analfabet“. Takéto pomenovanie – neschopnosť vedieť čítať a písať síce nemá priamu súvislosť s lídrom strany ERC (určite nie je spochybnené, či vie, alebo nevie čítať a písať), ale je použité len ako jazykový prostriedok chápaný ako synonymum hlúpeho človeka, a teda, v hlbšom zmysle, že takýto človek nepatrí do centra politickej scény.

Me puede explicar “iniciem”? A quien has tomado el pelo estos anyos? Cual es el próximo acto solamente simbólico? Cuantas mentiras planeas para “cohesionar a la gente”(Comín)? Has fracturado a los catalanes, Tarradellas se revuelve en su tumba (Twitter, 15.11.2017)

Môžete mi vysvetliť slovo „započnime“? Z koho si sa po tieto roky vysmieval? Aký je ďalší čisto symbolický akt? Koľko lží plánuješ na „stmelenie ľudí“? Zlomil si Kataláncov, Tardellas sa v hrobe obracia.

Aj v tomto texte sú opätovne použité niektoré slová z pôvodnej Junquerasovej správy, avšak podľa kontextu vyplýva, že sú brané so značným pobúrením. Podobne, ako sme mali možnosť už viackrát stretnúť sa s pomenovaním *mentiroso*, čiže „klamár“, aj tu je naňho nazerané z rovnakej perspektívy, a to vo vete: *Cuantas mentiras planeas?*, teda „Koľko lží plánuješ?“ V danom texte sa nachádza aj frazeologizmus – *A quien has tomado el pelo?*, čiže „Z koho si sa vysmieval?“, kde výraz *tomar el pelo* znamená vysmievať sa z niekoho prostredníctvom faloše. Z hľadiska frazeológie ide o úplne nepríhľadnú a úplne idiomatickú jednotku, keďže u obidvoch plnovýznamových slov – *tomar* („brať, vziať“) aj *pelo* („vlasy“) došlo k posunutiu ich pôvodného významu. Slovenský frazeologický ekvivalent by bol: *vodiť niekoho za nos*. V texte sa dá identifikovať aj ďalší frazeologizmus vo vete: *Tarradellas se revuelve en su tumba*, kde výraz *revolverse (alguien) en su tumba* znamená „obracať sa v hrobe“. Z hľadiska prekladu ide o absolútny ekvivalent medzi španielskou a slovenskou frazémou, pri ktorej dochádza k posunu významu slovesa *revolverse* („obracať sa“), ktorý nie je

doslovný ale prenesený. Zároveň sa spomína meno Tarradellas, celým menom Josep Tarradellas Joan, španielsky politik, príslušník strany ERC, prezident Autonómnej katalánskej vlády v exile (1954-1977) a následne prezidentom provizórnej Autonómnej vlády až do roku 1980 (La Vanguardia 2017). Z odvolania sa na jeho osobu v spomínanom frazeologizme s negatívnou konotáciou vyplýva, že bol v očiach Kataláncov videný pozitívne a Junqueras s ním silno kontrastuje.

Satanas!! Acata el 155!! Delincuente (Twitter, 11.11.2017)
Satan!! Dodržiavaj článok 155!! Delikvent.

Veľmi silný jazykový prostriedok na vyjadrenie odporu voči Junquerasovi zvolil aj tento občan, ktorý na lídrovom *Twitteri* zanechal síce stručnú, no veľmi jasnú správu. Nazýva ho totiž termínom *Satanas*, čiže „Satan“, pri ktorom je explicitne vyjadrená negatívna konotácia obrazom etymologicky z náboženskej terminológie, ktorú takéto pomenovanie z hľadiska štylistiky nesie. V správe sa opakuje aj termín *delincuente*, ktorý, ako sme mali možnosť vidieť vyššie, sa javí ako jeden z najčastejšie používaných pejoratívnych oslovení pre Oriola Junquerasa.

Quasimodo!!! Ahora si que vas a pasarte unas buenas vacaciones, felicidades (Twitter, 2.11.2017)
Quasimodo!!! Teraz si veru užiješ poriadnu dovolenku, gratulujem.

Aj v tomto texte je zanechaný jasne záporný odkaz pre Junquerasa, keď sa na jeho adresu pisateľ tejto správy obracia termínom *Quasimodo*, odkazujúc tak na tragikomickú postavu biedneho zvonára Quasimoda z románu Victora Huga – *Chrám Matky Božej v Paríži*. Prirovnanie Junquerasa ku Quasimodovi možno chápať v dvoch rovinách: po prvé, ako zreteľné vyjadrenie odporu voči politikovi, ktoré je zároveň podčiarknuté vetou *Ahora si que vas a pasarte unas buenas vacaciones* („Tak teraz si užiješ poriadne prázdniny“), v ktorej je s jasne ironickým nábojom vyjadrená radosť z toho, že je vo väzení. Po druhé, takéto prirovnanie sa dá vysvetliť na základe určitej vonkajšej podobnosti politika so zvonárom, nakoľko nemožno úplne poprieť, že politikov vzhľad nepôsobí práve dojmom sympatického gentlemana, či príťažlivého a zvodného muža.

Eres la divina bajeza. La divina comedia. “Hombre bueno”, como te denominas, una vergüenza pública. Títere de tu irrealidad. Inconsciente (Twitter, 31.10.2017)

*Si božská spodina. Božská komédia. „Dobry muž“, ako sa nazývaš,
verejná hanba. Šašo vlastnej ireality. Nemáš svedomie*

Posledná nami vyexcerpovaná správa zo sociálnej siete pozostáva, takpovediac, z vymenúvania pejoratívnych pomenovaní, ktorými je Junqueras častovaný zo strany svojich odporcov. Ako prvú frázu môžeme identifikovať *la divina bajeza*, čo by sa dalo preložiť ako „[jeho] božská spodina“ – pojem, ktorý silno a výrazne kontrastuje s pojmom *la divina alteza*, teda „[jeho] najvyššia nebeská výsosť“. Ide o slovnú hru, kedy namiesto podstatného mena *alteza* („výsosť, vrchnosť“), je použité jej antonymum – *bajeza* („spodina“), ktoré navyše kontrastuje v spojení s prídavným menom *divino* („božský“). Junquerasove politické konanie je ironicky nazvané „Božskou komédiou“ (*La divina comedia*), odkazujúcou na rovnomenný román od talianskeho renesančného spisovateľa Danteho Alighierioho. V úvodzovkách je vyjadrené slovné spojenie „*hombre bueno*“ („dobry človek“), čo z hľadiska ortografie implikuje obraznú, resp. v našom kontexte ironickú konotáciu. V kontraste s týmto spojením stojí spojenie *vergüenza pública*, čiže doslova „hanba verejnosti“. Napokon je zaujímavý metaforický výraz *títire de tu irrealidad*, do slovenčiny preložiteľný ako „šašo/bábka tvojej [vlastnej] ireálnosti“.

Záver

Z uskutočnenej jazykovej analýzy rečového prejavu lídrov separatistických strán v Katalánsku a ostatných občanov na sociálnej sieti Twitter môžeme vyvodiť nasledujúce závery: po prvé, lídri oboch politických strán sa zhodujú na spoločnom nepriateľovi, ktorým je Španielsko a jeho centrálna vláda, ktorý utláča, ubíja, bojuje proti katalánskemu ľudu, národu, ich základným právam. Po druhé, obaja lídri vo svojich prejavoch využívajú techniky nepriateľa, klebety, dichotómie a jazykové prostriedky ako kontrast či metaforu. Slovník lídrov oboch analyzovaných strán (hoci len na krátkom texte) má znaky typické pre ľavicové a nacionalistické strany. Ich jazyk sa navyše ukázal byť diplomatický, a teda aj jazykovo prepracovaný, čo na verejnosti vyvoláva dojem zdatných rečníkov a schopných politikov. Jazyk, akým sa lídri politických strán – Carles Puigdemont a Oriol Junqueras vyjadrujú na svojich osobných účtoch na Twitteri, je prevažne neutrálny, formálny, bez výrazných expresívnych vyjadrovacích prostriedkov, diplomatický, hoci s použitím techniky klebety (Carles Puigdemont), dichotómie, ale predovšetkým silných kontrastov (v oboch prípadoch). V tejto súvislosti sme dokonca zaznamenali negatívny ohlas na jazyk Oriola Junquerasa, keď jeho

prejav označil jeden z užívateľov sociálnej siete ako „prejav na spôsob Cézara“, vychádzajúc pritom z historického faktu, že rímsky cisár Gaius Július Cézar bol považovaný za jedného z najlepších rečníkov svojich čias.

Mikrotexty ľudí zo sociálnej siete sme rozdelili do dvoch základných skupín, nezávisle od toho, na ktorého politika reagovali. Jediným základným kritériom bolo, že s jednou alebo druhou stranou buď sympatizujú, alebo sa stavajú proti nej. Všíмали sme si teda, akými jazykovými prostriedkami sa títo ľudia vyjadrujú na adresu lídrov strán JxCat a ERC, resp. na ich politiku všeobecne a ako sa vyjadrujú o druhých stranách. Vo všeobecnosti sme pozorovali, že bolo oveľa menej ľudí, ktorí sa vyslovovali pre podporu JxCat alebo ERC a na označenie nepriateľov, čiže „tých druhých“ v opozícii separatistickým stranám používali najčastejšie termín „fašisti“ (*feixistes*, *gent feixista*), hyperbolu využívajúcu techniku ohovárania. Nie je však možné určiť dôvod takéhoto označenia, nakoľko išlo o stručné výpovede bez širšieho lingvistického kontextu, a teda predpokladáme, že ide o subjektívne postoje ľudí a termín „fašisti“ je pre svoju všeobecne známu negatívnu konotáciu volený skôr akoby druh klišé. Opozíciu separatistickým stranám nazývali ich stúpenci tiež pojmom *traidores*, čiže „zradcovia“, pričom ide znovu o techniku ohovárania. Podpora separatistickým lídrom je vo výpovediach navyše umocnená zvolaciami vetami typu *Visca Catalunya [Independent]!*, teda „Nech žije [nezávislé] Katalánsko!“, či *SOMOS LIBRES!*, čiže „SME SLOBODNÍ“, opakujúce sa niekoľkokrát. V mnohých prípadoch sa podobné slovné spojenia objavovali veľkými písmenami, ktoré autori správ použili na zdôraznenie podpory JxCat alebo ERC a viery v nezávislé katalánske územia. V reakcii na Junquerasovu vyexcerpovanú správu sme sa dokonca stretli s vyzdvihovaním jeho osoby, keď ho jeden z užívateľov nazval „hrdina“ (*heroi*) alebo iný výrazom *un bon home*, teda „dobrý človek“. Pri Puigdemontovi sme podobné pozitívne výrazy nezažnamenali.

Na druhej strane sme zistili oveľa viac negatívnych reakcií na oboch lídrov uvedených politických strán. Z jazykového hľadiska možno rozdeliť výrazy, ktorými sa vyjadrujú proti Junquerasovi a Puigdemontovi do dvoch podskupín: priame, s explicitne negatívnou konotáciou a nepriame, ironické pomenovania. Čo sa týka explicitne negatívnych termínov, najčastejšie sme sa stretli s podstatným menom *golpista*, teda „pučista“, a to na adresu oboch politikov. Synonymum k tomuto termínu je pojem *revolucionario* – „revolucionár“, registrovaný vo výpovediach proti Puigdemontovi. Rovnako synonymné termíny, ktoré sa často opakovali, boli *cara dura* (Puigdemont) a *sinvergüenza* (Junqueras), pričom obidva by sme mohli preložiť do slovenčiny ako „nehanebník“, „bezočivec“, resp. frazeologickou jednotkou ako „človek bez chrbtovej kosti“. Vo všetkých spomínaných príkladoch ide

opäť o hyperbolu a využitie techniky klebety a pri výraze *cara dura* ponímanom z frazeologického hľadiska aj o metaforu, pretože v ňom došlo k preneseniu významu oboch slov. Tak isto fungujú aj ďalšie termíny s jasne záporným nábojom použité proti spomínaným lídrom: *payaso* (Puigdemont) a *títore* (Junqueras), ktorých slovenský ekvivalent znie „pajác“, „gašpar“, „šašo“, „bábka“ a pod.

Ďalšie z explicitne negatívnych jazykových výrazov figurujúcich na konte Carlesa Puigdemonta boli: *pintamonas* („fušer“), ale tiež syntagmatická väzba *heredero político de los que median cráneos* – „politický dedič tých, čo merali lebky“, čo je opisná forma jasne odkazujúca na nemeckých nacistov, resp. fašistov. Hoci opäť nie je zo žiadneho bližšieho kontextu zrejmá táto súvislosť, rovnako predpokladáme, že ide o čisto subjektívny postoj autora danej výpovede vyplývajúci z jeho nenávisťi voči strane JxCat. Aj v tomto kontexte sa teda jedná o využitie hyperboly a techniky klebety ako expresívnych jazykových prostriedkov. Čo sa týka Oriola Junquerasa, ako najfrekventovanejšie explicitne negatívne výrazy sme zaznamenali: *delicuenta* („delikvent“), *mentiroso* („klamár“) a *manipulador* („manipulátor“). Ako ďalšie jednoslovné pomenovania so štylisticky jasne negatívnu konotáciu figurovali: *demagogo* („demagóg“), *embustero* („klamár“), *indeseable* („nežiaduci“), alebo syntagmatická väzba *traidor a su pueblo* – „zradca svojho ľudu“. Rovnako ako vo vyššie uvedených príkladoch, aj tu sa jedná o hyperbolu a techniku klebety.

Pri negatívnych ohlasoch ľudí na excerpovanú správu od Oriola Junquerasa sme si všimli tiež niekoľko ďalších extrémne expresívnych pojmov, akými boli: *Satanas* („Satan“), *Cuasimodo* („Quasimodo“), *la divina bajeza* („[jeho] božská spodina“) alebo *vergüenza pública* („hanba verejnosti“), pričom opäť ide o hyperbolické vyjadrenia s využitím techniky ohovárania. U Carlesa Puigdemonta sme sa nestretli až s takýmito expresívnymi termínmi. Napriek tomu sme však práve na jeho účte v reakciách ľudí zaznamenali výrazy, ktoré sme zaradili do druhej vyššie spomínanej podskupiny, teda tie s nepriamo negatívnou konotáciou ale s ironickým zafarbením. Išlo o nasledujúce pojmy: *mesías redentor* („mesiaš spasiteľ“) a jeho synonymum *salvapatrias* („záchranca vlasti“) a napokon syntagmatická väzba *el molt honorable* („sám najvznešenejší [človek]“).

Na záver teda môžeme konštatovať, že jazyk politických lídrov separatistických strán v Katalánsku je prevažne neutrálny, diplomatický, predovšetkým na sociálnych sieťach, avšak ich slovník obsahuje aj štylisticky negatívne zafarbené výrazy na adresu nepriateľov (tj. Španielsko, centrálna vláda), medzi ktorými najčastejšie figuruje metafora či kontrastné prirovnania. Zároveň jazyk ich stúpencov (ale predovšetkým ich odporcov), akým komunikujú na sociálnej sieti a reagujú na správy samotných lídrov, vyniká

z lingvistického hľadiska jazykovými prostriedkami ako sú frazeologizmy, metafory, prirovnania, hyperboly, literárne termíny a rôzne iné obrazné pomenovania. Pri posune či prenesení významu išlo, ako sme už uviedli vyššie, väčšinou a prevažne o výrazy (jednoslovné alebo viacslovné pomenovania) so štylisticky negatívnou konotáciou.

Literatúra

- CORPAS PASTOR, G. (1996): *Manual de fraseología teórica española*. Valencia: Gredos.
- FINDRA, J.; GOMBALA, E. (1979): *Slovník literárných termínov*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- JUNTS PER CATALUNYA (2017): *Programa electoral*. Dostupné na <<https://juntspercatalunya.cat/programa-electoral/>> [15.12.2017].
- KLAPETEK, M. (2008): *Komunikace, argumentace, rétorika*. Praha: Grada Publishing.
- La Vanguardia (2017): *Tarradellas: "Ja sóc aquí!"* Dostupné na <<http://www.lavanguardia.com/hemeroteca/20130610/54374539775/josep-tarradellas-catalunya-politica-generalitat-provisional-exilio-retorno.html>> [22.1.2018].
- LANG MERVYN, F. (1992): *Formación de palabras en español*. Madrid: Cátedra.
- LOPATKA, J.; WINFREY, M. (2011): *Newsmaker: Havel: moral beacon, rocker, reluctant leader*. Dostupné na <<https://www.reuters.com/article/us-czech-havel-newsmaker/newsmaker-havel-moral-beacon-rocker-reluctant-leader-idUSTRE7BI00620111219>> [10. 1. 2018].
- MATYTCINA, M. (2017): Kritická analýza politického diskurzu: hlavné smery súčasného výskumu. In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika. Na pomedzí jazykovedy a politológie II*. Bratislava. EKONÓM, s. 57-63
- MISTRÍK, J. (1985). *Štylistika*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- ŘÁDEK, M. (2017): Jazyk a nacionalizmus od vzniku po súčasnosť. In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Na pomedzí jazykovedy a politológie II*. Bratislava. EKONÓM, s. 465-471
- SPIŠIAKOVÁ, M.; MOCKOVÁ, N. (2018): Sprache der separatistischen Parteien in Katalonien. In: LIŠKOVÁ, D.; ŠTEFANČÍK, R. (eds.): „Heiße“ Wahlen und Referenden in Europa und Amerika. Kampf mit Wörtern um Wörter. Hamburg: Verlag Dr. Kovač, s. 75-118.

- ŠTEFANČÍK, R.; LIĐÁK, J. (2017): Priateľ a nepriateľ. Jazyk pravicového extrémizmu. In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika. Na pomedzí jazykovedy a politológie II*. Bratislava, EKONÓM, s. 473-481
- VERTANOVÁ, S.; ANDOKOVÁ, M. (2017): Skryté formy manipulácie v súčasnom politickom diskurze. In: ŠTEFANČÍK, R. (ed.): *Jazyk a politika. na pomedzí lingvistiky a politológie II*. Bratislava: EKO-NÓM, s. 85-97.
- VV.AA. (2012): *Biblia*. Banská Bystrica: Slovenská ekumenická spoločnosť.

Kontakt:

Mgr. Nina Mocková, PhD.

Katedra románskych a slovanských jazykov	Department of Romance and Slavic Languages
Fakulta aplikovaných jazykov	Faculty of Applied Languages
Ekonomická univerzita v Bratislave	University of Economics Bratislava
Email Address: nina.mockova@euba.sk	

Tento príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu VEGA č. 1/0107/18 *Chromatizmus a jeho konotácie v kontexte slovanských a románskych jazykov.*